

ТАДБИРКОР ТАЛАБА- БУГУНГИ КУН ТАЛАБИ

Абдукодирова Н.А.

Камолиддин Бехзод номидаги миллий рассомлик ва дизайн
институтини “Либос дизайн” кафедраси ўқитувчиси

АННОТАЦИЯ

Мақолада талаба кизларни тадбиркорлик билан шуғулланишга йўналтириш орқали меҳнат ресурслари самарадорлигини ошириш, жамиятда хотин-қизлар ўз ўринларини топишлари учун уларнинг тадбиркорлик компетенцияларини такомиллаштиришнинг дидактик ва технологик имкониятларини кенгайтириш масалалари апрофлича ёритилган. Шунингдек, бу борада мавжуд муаммолар ҳамда уларнинг ечимига доир муаллифнинг хулоса ва таклифлари келтирилган.

Таняч сўзлар: тадбиркорлик, талаба – қизлар, ҳунармандчилик, ижодкорлик, гендер тенглик.

ABSTRACT

In the article, the issues of increasing the efficiency of labor resources by directing female students to engage in entrepreneurship, expanding the didactic and technological possibilities of improving their entrepreneurial competences, so that women can find their place in society, are covered in detail. Also, the author's conclusions and suggestions regarding existing problems and their solutions are presented.

Key words: *entrepreneurship, female students, crafts, creativity, gender equality.*

КИРИШ

Республикамизда талаба кизларнинг тадбиркорлиги асосан тасвирий санъат, дизайн, халқ амалий санъати ва ҳунармандчилик соҳаларида кенг ривожланган. Ўзбекистонда ижодкорлик, тасвирий санъат, дизайн, халқ амалий санъати ва ҳунармандчилик соҳалари учун кадрлар тайёрлашнинг меъёрий-ҳуқуқий асослари, моддий-техник базаси яратилди. Талаба кизларни тадбиркорлик билан шуғулланишга йўналтириш орқали меҳнат ресурслари самарадорлигини ошириш, жамиятда хотин-қизлар ўз ўринларини топишлари учун уларнинг тадбиркорлик компетенцияларини такомиллаштиришнинг дидактик ва технологик имкониятларини кенгайтиришга имконият яратилди. “Ўзбекистон халқларининг бой маданий мероси ва тарихий анъаналарини тўлиқ сақлаб қолиш ва кўпайтириш, миллий ҳунармандчилик, дизайн, халқ бадиий ва

амалий санъатини янада ривожлантириш, хунармандчилик фаолияти билан шуғулланувчи фуқароларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш” бўйича устувор вазифалар белгиланди.

АДАБИЁТЛАР ТАҲЛИЛИ ВА МЕТОД

Таълим тизимини ривожлантиришнинг янги босқичида талаба кизларнинг ишчанлик фаоллигини ва ташаббускорлигини рағбатлантириш, уларда тадбиркорлик кўникмаларини ривожлантиришга қаратилган бир қатор норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилинди. Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ҳар бир оила – тадбиркор” дастурини амалга ошириш тўғрисида”ги 3770-сон Қарори қабул қилинди ва “тадбиркорлик билан шуғулланиш истагида бўлган аҳолининг тадбиркорлик ташаббусларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, уларга имтиёзли кредитлар ажратиш ҳамда тадбиркорлик фаолиятини ташкил этиш ва амалга оширишнинг ҳар бир босқичида мутасадди идоралар томонидан тизимли амалий ёрдам кўрсатилишини таъминлаш” муҳим вазифалар сифатида белгиланди. Бу эса, оила ва олий таълим ҳамкорлиги асосида талаба кизларда тадбиркорлик кўникмаларини шакллантириш ва уни баҳолаш методикасини такомиллаштиришни тақозо этади.

МУҲОКАМА

Талаба кизлар тадбиркорлик кўникмаси – ижтимоий-иқтисодий билимларни амалий фаолиятда қўллаш олиш, оилавий тадбиркорлик, хунармандчилик ва дизайн соҳасида маълум тажрибага эга бўлиш, фаолиятни ташкил этиш жараёнида юзага келадиган муаммоларни кўра билиш ва бартараф этиш, инновацион ғояларни излаш, ўйлаб топиш ва уддабуронлик, шахсий қизиқиш ва эҳтиёжларини жамоа манфаатлари билан уйғунлаштириш лаёқати йиғиндисидир.

Талаба кизларда тадбиркорлик кўникмасини шакллантириш – инновацион ғояларни излаб топиш ва амалга ошириш, ностандарт вазиятларга мослаштириш, ўз-ўзини назорат қилиш, ташқи таъсирларга ўзининг шахсий фикри билан қарши тура олиш, жавобгарлик ва масъулиятни ўз зиммасига олиш, фаолиятга тайёрлик, моддий маҳсулотларга эҳтиёткорона муносабатда бўлиш, қўйилган мақсадга эришишдаги қатъийлик, ишга уддабуронлик билан ёндашиш, ташкилотчилик, коммуникативлик, ижодийлик, бошқарувга доир сифат ва хусусиятларни таркиб топтиришга йўналтирилган тизимли жараёндир.

Мазкур санаб ўтилган мезонлар орасида бошқа фаолият турлари сингари тадбиркорлик кўникмаларини шакллантиришда мотивация асосий роль

ўйнайди. Шахсий мотивлар ҳар бир талабага хос бўлиб, ички ва ташқи вазиятлар билан боғлиқликда намоён бўлади. Ана шу сабабли талабаларда тадбиркорлик кўникмаларини шакллантиришда унинг шахсий мотивларини тушуниш ва онгли равишда ошириб бориш муҳим. Кутилган натижага эришиш мақсаднинг аниқ белгиланишига боғлиқ.

Талаба кизларнинг тадбиркорлик фаолиятига қобилияти инновацион ғояларни ўйлаб топиш ва уни амалга ошириш кўникмалари орқали намоён бўлади. Мазкур мезон кўрсаткичларига ғояларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш, ностандарт вазиятларга мослаштириш кўникмасини киритиш мумкин.

Юқорида таъкидланган имкониятлардан келиб чиқиб, дизайн соҳасини ёшларга ўргатиш ва уни ўқитиш бўйича Давлат таълим стандарт (ДТС)лари асосида янги дастурлар, методик қўлланмалар ишлаб чиқилди. Сўнгги йилларда янги замонавий таълим муассасалари барпо этилди ва уларни замонавий ўқув анжомлари, техник воситалар билан таъминланди.

НАТИЖАЛАР

Талаба кизларнинг тадбиркорлигини ривожлантиришнинг ўзига хос хусусиятларини тушуниш учун, шахсий хусусиятларини ҳисобга олиш керак. Тадбиркор талабанинг интеллектуал салоҳияти анча юқори. Улар турли хил билимларни муваффақиятли эгаллашга қодир. Уларнинг фикрлашлари аниқ амалий йўналишга эга. Муаммоларни ҳал қилишда улар, биринчи навбатда, ақл-идрок билан бошқарадилар. Ҳақиқий фактлар устунлик ролини ўйнайди. Тадбиркор-талабалар етакчилик салоҳиятига эга. Раҳбарнинг фазилатлари яхши ўзлаштирилган фаолият турларида катта даражада намоён бўлади.

Юқоридагиларни инобатга олиб, республикамизда талаба кизлар ўртасида тадбиркорликни ривожлантириш учун зарур шарт-шароитлар мавжуд ва уни амалга оширишнинг таъсирчан педагогик тизими яратилган деган хулосага келиш мумкин.

АДАБИЁТЛАР (REFERENCES)

1. Ш.М.Мирзиёев. “Ўзбекистон республикаси олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида”ги ПФ-5847-сонли Фармони.
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ҳар бир оила – тадбиркор” дастурини амалга ошириш тўғрисида”ги 3770-сон Қарори. // Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 08.06.2018 й., 07/18/3777/1325-сон.
3. Баженова С. Легко ли быть молодым предпринимателем? // Технология дела. 2012. - № 7–8. – С.34-38.

4. Азизходжаева Н.Н. Педагогические технологии и педагогическое мастерство Т. 2005.
5. Вишнякова И. В. Организационно-педагогические условия становления компетентности инженера в области менеджмента интеллектуальной собственности // Высшее образование сегодня. 2010. №10. С. 27-29.